
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא לחברה בישראל - 53054

תאריך עדכון אחרון 17-08-2022

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: סוציולוגיה ואנתרופולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): דר' אסף גפן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: assafgn@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

מטרת קורס זה הנה להציג ולדון במאפייני החברה הישראלית על גווניה השונים, תוך כדי מעבר מהצגה של תהליכים היסטוריים לאירועים ומחקרים מעודכנים. הקורס יציג גישות סוציולוגיות שונות להבנת המציאות החברתית בישראל, תוך הצגת זוויות ראייה שונות של חוקרים שונים. הקורס ישאף לרלוונטיות ועניין באמצעות חיבור בין עבר להווה – הצגת ההתפתחות של תופעות מרכזיות בחברה הישראלית וחיבור שלהן עם אירועים רלוונטיים ומוכרים מהשנים האחרונות. בנוסף ינתן מקום במהלך הקורס לחוויות ואירועים מחייהם של הסטודנטים, כאשר המפגש האחרון בקורס יוקדש למשטרת ישראל בהקשר חברתי, ולתפקידם כקציני משטרה בעתיד.

מטרות הקורס:

1. היכרות "במבט על" עם תהליכים מרכזיים שעברו על החברה הישראלית מראשית הציונות ועד ימינו
2. הבנה ושימוש במושגים סוציולוגיים להבנת תופעות חברתיות
3. יצירת שיח ולמידה רלוונטית באמצעות חיבור בין עבר להווה
4. הבנת המורכבות של החברה בה הם פועלים כיום ויפעלו בעתיד כקציני משטרה

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להסביר את מושגי היסוד ביחס לחברה הישראלית.
2. לתאר את התהליך ההיסטורי של התפתחות אירועים ותופעות חברתיות בולטות המאפיינות את החברה הישראלית.
3. להבין מושגי יסוד בסוציולוגיה ובעזרתם לנתח תופעה חברתית בולטת.
4. להתייחס באופן ביקורתי ורגיש למציאות החברתית בה הם פועלים כיום ויפעלו בעתיד כקציני משטרה.

דרישות נוכחות (%) :

100 על פי כללי האוני'

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה פרונטלית ודיון בכיתה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מבוא: מהי חברה ישראלית? גבולות הזהות הישראלית
2. תהליכי בינוי אומה- זמנים קדושים ומקומות קדושים
3. אבות מייסדים – הרצל ותרומתו למיסוד תהליכים להקמת המדינה
4. מיישוב למדינה: התפתחות מוסדית, כלכלית ותרבותית בימי המנדט, יצירת "אתוס משותף"

5. הפער העדתי - עליות שנות ה 50 והיווצרות השסע בין אשכנזים למזרחים
6. המהפכה המזרחית הצליחה?
7. היווצרות והתפתחות היחסים בין דתיים לחילונים
8. מגמות חדשות בזהות דתית ויחסי דתיים-חילוניים
9. היווצרות השסע היהודי - ערבי בישראל על רקע הקונפליקט עם העם הפלסטיני
10. מגמות חדשות בזהות הערבים אזרחי ישראל וביחסם כלפי המדינה
11. דור הוואי - שינוי ערכים בישראל
12. משטרת ישראל והחברה הישראלית

חומר חובה לקריאה:

- שיעור 1:
לוי, י. (2007). מצבא העם לצבא הפריפריות. הוצ' כרמל. ירושלים
- שיעור 2:
ויניצקי-סרוסי, ו. (2010) דור וזיכרון קולקטיבי. סוציולוגיה ישראלית, תש"ע (2) 502-506
- שיעור 3:
אבינרי, ש. (1986) האוטופיה הציונית של הרצל - חלום ושברו. קתדרה: לתולדות ארץ ישראל ויישובה. הוצ' יד יצחק בן צבי (יולי) 189-200.
- שיעור 4:
קימרלינג, ב. (2004). מהגרים, מתיישבים, ילידים. הוצ' עלמא, עם עובד. תל אביב. פרק ב': בטרם מדינה: חברת מהגרים - מתיישבים בהתהוותה. עמ' 66-139
- שיעור 5:
קיזל, א'. (2014). הנרטיב המזרחי החדש בישראל. הוצ' רסלינג. תל אביב. פרק 2- "המאבק המזרחי הישן: לא מערערים על הציונות". עמ' 53-72
- שיעור 6:
עמור, מ'. (2003). "אזרחות ישראלית: מרב תרבותיות לבין תרבותיות". מתוך חבר ושנהב (עורכים) מזרחים בישראל. הוצ' הקיבוץ המאוחד ומכון ון ליר. ירושלים עמ' 244-271
- שיעור 7:
גודמן ויונה. (2004). "דתיות וחילוניות בישראל - אפשרויות מבט אחרות". גודמן ויונה (עורכים). מערבולת הזהויות - דיון ביקורתי בדתיות וחילוניות בישראל. הוצ' הקיבוץ המאוחד / מכון ון ליר. ירושלים עמ' 9-45
- שיעור 8: לוי, י ולרר ז. (2018). הצבא כשוק עבודה מפולח: יחסי נשים חילוניות וגברים דתיים בצבא. אורנה ששון לוי ועדנה לומסקי פדר (עורכות). מגדר בבסיס: נשים וגברים בשירות הצבאי. תל אביב. הוצ' מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד. 173-202
- שיעור 9:
מוריס בני. (1999). לידתה של בעיית הפליטים הפלסטינים 1947-1949, הוצ' עם עובד. תל אביב עמ' 396-382.
- שיעור 10:
כרכבי סבאח, מ'. (2017). "נישואין הומוגמיים בהשכלה בקרב האוכלוסייה הערבית-פלסטינית בישראל". סוציולוגיה ישראלית. יט' (1). עמ' 92-119
- שיעור 11:
עוז, ת; עוז, א. (2016). דור ה Y, כאילו אין מחר. מודן, הוצאה לאור. בן שמן. מבוא, 11-33.
- שיעור 12:
הרפז, ע. (2018). "משטרת ישראל: אכיפת החוק, שרות לציבור ובטחון פנים - סקירת ספרות".

העיקר במחקר. עמ' 47-58

חומר לקריאה נוספת:
יועבר ישירות לסטודנטים

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 70 %
הגשת תרגילים 20 %
הגשת דו"חות 10 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:
הקורס יכלול הגשת שלושה דוחות קצרים במהלך השיעורים, הגשת תרגיל אמצע בשיעור מס' 8, והגשת עבודה סופית עם סיום הקורס.